

Ivica Đaković, *Brak, obitelj, građanska prava i sloboda*. Zagreb: Biakova, 2023.

Knjiga *Brak, obitelj, građanska prava i sloboda* autora Ivica Đakovića, koja je objavljena u izdanju Biakova d.o.o. 2023., obrađuje vrlo kompleksnu i aktualnu problematiku hrvatskoga društva. Na slojevit način s nekoliko vidika argumentirano, znanstveno i zdravorazumski analizira njegovo postojeće stanje te njegove uzroke i posljedice, ali nudi i konstruktivne odgovore i prijedloge za njihovo rješavanje. Hrvatska je bremena krizom identiteta, krizom morala i autoriteta. Univerzalan i generički sustav vrijednosti nemilosrdno se gazi u mnogim područjima društvenih odnosa. Na djelu su diktatura relativizma, bijeg u nihilizam, diskriminacija manjine nad većinom te lažna sloboda, lažna prava, revizionizam istinskih vrijednosti i nametanje raznih ovisnosti.

Riječ je o jedinstvenoj knjizi pod dvostrukim vidom. Prvo, napisao ju je jedan vjernik laik, katolički intelektualac, samoinicijativno bez ikakva miga odozgor ili poticaja s bilo koje strane. Drugi vid originalnosti ove jedinstvene knjige njezin je sadržaj. Ivica Đaković kao iskreni rodoljub i katolički vjernik, dragovoljac Domovinskoga rata, svjestan sve problematike u kojoj se je našao i još uvijek se nalazi hrvatski narod nakon oslobađanja od komunističkoga režima, ozbiljno i znanstveno na 476 stranica opisuje i analizira sve naslijedene teške posljedice komunističke prošlosti, razotkriva sadašnje nezacijeljene rane hrvatskoga naroda, dijagnostičira sadašnje stanje hrvatskoga društva i, što je najvažnije, daje smjernice, sugerira i predlaže rješenja.

Knjiga ima pet dijelova koji imaju ove naslove: 1. *Hrvatska izumire — pristup aktualnim problemima*; 2. *Određene braka, obitelji i njene odgojne funkcije*; 3. *Uzroci zanemarivanja i razaranja*

braka, obitelji i odgoja; 4. *Pretpostavke ostvarivanja odgojne funkcije obitelji*; 5. *Građanska prava i sloboda*.

Ugroza braka, obitelji i života poprimile su nesagledive razmjere depopulacije. Mortalitet je mnogo veći od nataliteta. Mjere koje su se do sada donosile nedovoljne su, zanemarive i neadekvatne. Uz to je iseljavanje dodatan i poseban problem za sebe. U trećem dijelu knjige autor kao vrstan pedagog govori o uzrocima problema braka, obitelji i odgoja te daje iscrpne analize i vrednovanja određenih pojava u društvu obrađenih u sedam cjelina: 1. *Obitelj i odgoj u raljama totalitarne političke isključivosti*; 2. *Proturječnosti različitih odgojnih činitelja*; 3. *“Odgoj” za slobodu raspada nja ili pandemija popustljivog odgoja*; 4. *“Pravo” žene na abortus i pravo djeteta na život*; 5. *Ne Istambulskoj konvenciji*; 6. *Zašto vlastitu djecu ne žele, a tuđu hoće?*; 7. *Neznanstvenost i zablude rodne ideologije i LGBT orijentacija napad su na ljudski razum, brak, obitelj i život*.

U četvrtom dijelu knjige na više od pedeset stranica (str. 175–229) Ivica Đaković razrađuje teorijske pretpostavke i konkretne postupke u ostvarivanju odgojne funkcije obitelji i zdravoga braka.

Na oko dvjesto stranica petoga, najopsežnijega dijela knjige, autor iscrpno u pravnom i moralnom kontekstu govori o drastičnom kršenju ljudskih prava i slobode u hrvatskom javnom prostoru bez obzira na to što su zajamčena Općom deklaracijom o ljudskim pravima UN-a, Konvencijom o pravima djeteta UN-a, Ustavom Republike Hrvatske, Obiteljskim zakonom, Zakonom o odgoju i obrazovanju i drugim pravnim aktima i propisima Republike Hrvatske. Ovaj peti dio *Gradanska prava i sloboda* obrađen je u tri cjeline: 1. *Drastična kršenja ljudskih i građanskih prava i slobode (u medijima, politici, međunarodnim odnosima unutar Europske Unije i šire* (str. 229–333); 2. *Diskriminacija Crkve i*

ugroza ljudskih prava vjernika (str. 334–404); 3. *Ideološka indoktrinacija u odgoju i obrazovanju* (str. 405–440).

U petom dijelu knjige obrađeni su mnogi primjeri narušavanja ljudskih prava i sloboda u Hrvatskoj s nekih bitnih područja čovjekova svakidašnjega djelovanja. Riječ je o raznim manipulacijama i dezinformiranju medija, o nepoštivanju i gušenju vjerskih sloboda, o klevetama i napadima na Katoličku crkvu, o nedopustivu ponašanju Srpske pravoslavne crkve, o Apelu hrvatskih intelektualaca za slobodom povijesnoga istraživanja i dr.

Za Crkvu u Hrvata i katoličke vjernike posebno je važan drugi dio petoga dijela knjige, u kojem su navedeni ne samo primjeri, nego na sedamdeset stranica imamo skupljene i objavljene sve važnije dokumente koji se odnose na vrijeđanje ljudskih prava, na slobodu vjeroispovijesti, te o nečasnom i nepravednom miješanju SPC u unutarnje stvari Crkve u Hrvata, pogotovo što se tiče kanonizacije bl. Štepinca.

Donosimo ovdje manji izvadak iz 11. podpoglavlja petoga dijela knjige, naslovljena *Napadi na Katoličku Crkvu u Hrvatskoj, na ljudska prava i slobodu vjernika*. Ta riječ “napadi” odnosi se na aktualnu sadašnju situaciju u našem hrvatskom društvu. Tako govoreći o medijima koji prednjače u tim napadima piše autor:

“Mediji pišući o Crkvi, gotovo isključivo pod tom riječi podrazumijevaju hijerarhiju, tj. biskupe i svećenike, ali nikada i vjernike laike. Jednostavno ne znaju da je Crkva jedinstvena. Od te zablude dolazi njihovo uporno besmisleno pozivanje na to kako je vjera privatna stvar. U hrvatskom društvu, u politici, u raznim granama industrije, u poljoprivredi, u turizmu, u zdravstvu, u visokoj naobrazbi, u školstvu vjernici su zaposleni i nositelji su tih djelatnosti. Oko 85 posto hrvatskog stanovništva su katolici,

a s drugim crkvama i vjerskim zajednicama oko 95 posto je vjernika. S punim pravom postavljamo pitanje o kakvoj i čijoj privatnoj stvari oni govore? Mi vjernici smo svjedoci i ne mislimo ni da je njihov ateizam privatna stvar jer on itekako javno utječe na donošenje mnogih propisa i opće društvene odnose. Njih pet posto ateista želi biti javna državna religija, a nas bi 95 posto gurnuli iz javnog života u usku i nevidljivu privatnost. A kako bi onda naša vjera koja nam pomaže i u profesionalnom radu da budemo savjesniji, odgovorniji i uspješniji, mogla biti privatna stvar? Zar misle da se može iz sebe izbaci vjeru i ostaviti je iza vrata u stanu ili crkvi prije nego podemo na posao? Da vjera nije privatna stvar, ne od osamostaljenja Hrvatske, nego od nekoliko desetljeća ranije potvrđuju temeljni međunarodni dokumenti. To što oni, tih 5 % ateista nisu u bivšem komunističkom režimu poštivali te dokumente, dovoljno govori o njima i njihovom totalitarizmu, a ne o vjeri kao nekakvoj privatnoj stvari. Može li uopće nešto što je uprisutnjeno u cijelom društvu i inkorporirano u javnom životu građana biti privatno?”

Nakon pedeset objavljenih stručnih i znanstvenih radova ova je knjiga vrhunac nastojanja Ivice Đakovića koja obuhvaćaju i sažimaju njegovo bogato pedagoško djelovanje i znanstveni rad. Ovu bi knjigu, osim naših biskupa i ostalih odgovornih u višim crkvenim strukturama i na teološkim fakultetima, trebali ozbiljno ne samo pročitati, nego i prostudirati također svi saborski zastupnici, pogotovo oni koji se smatraju kršćanima, da ne budu žrtve krilatice o vjeri kao “privatnoj stvari”, nego da upravo vođeni njezinim načelima pridonose na svim područjima društvenoga života izgradnji bolje budućnosti hrvatskoga društva i naše domovine.

Mr. sc. Ivica Đaković rođen je 1953. godine. Diplomirao je pedagogiju na

Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Na istom je fakultetu završio poslijediplomski studij Škola i suvremeno društvo. Cijeli radni vijek posvetio je odgoju i naobrazbi djece i mladeži u hrvatskom osnovnoškolskom i srednjoškolskom obrazovanju. Započeo je službu u Slavoniji (Bošnjaci, Županja) kao prvi pedagog škole. Nakon pet godina vratio se je u Zagreb te zaposlio u Samoupravnoj interesnoj zajednici usmjerenoga obrazovanja na poslovima planiranja i programiranja. Tri godine poslije postao je pedagog u Osnovnoj školi Otokar Keršovani u centru Zagreba. U istoj školi postao je ravnatelj te je s početcima demokratskih promjena 1993. školi promijenio ime u Osnovna škola dr. Ivan Merz budući da je u toj zgradi, bivšoj bolnici, bl. Ivan Merz završio svoj zemaljski život. Od 2001. nastavio je ravnateljsku službu u Osnovnoj školi Pavleka Miškine u Zagrebu, a od 2009. godine do 2018. bio je pedagog u Osnovnoj školi Petra Zrinskoga u Zagrebu.

Kao pedagog, istraživač, didaktičar, odgojitelj, pedagoški praktičar, teoretičar i terapeut radio je s učenicima, učiteljima, profesorima i roditeljima. Fokus njegovih stručnih i znanstvenih preokupacija odnosi se na probleme odgoja i naobrazbe te na bračnu i obiteljsku tematiku. U tom kontekstu objavio je više od pedeset stručnih i znanstvenih radova. Održao je više desetaka izlaganja na znanstvenim skupovima, u obrazovnim emisijama Hrvatskoga radija, na Hrvatskoj radioteleviziji te na televizijama Nova i Laudato, na raznim stručnim i političkim tribinama, na pedagoškim večerima. Autor je i moderator znanstvenoga projekta Znanost i vjera. S akademikom Vladimirom Paarom realizirao je više od 30 takvih skupova diljem i izvan Hrvatske. Osnivač je, prvi i dugogodišnji predsjednik Hrvatskoga odgojno-obrazovnoga sindikata — HOOS Partner. Sve do nedavno bio je pred-

sjednik Hrvatskoga katoličkoga društva prosvjetnih djelatnika (HKDPD), koje je brojnim svojim aktivnostima dalo veliki obol u stvaranju boljega hrvatskoga školstva i društva. Član je znanstvenoga vijeća za školstvo Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Dragovoljac je Domovinskoga rata.

Kao iskreni rodoljub, što je pokazao i sudjelovanjem u obrani Domovine od velikosrpske agresije, nastavio je svoju borbu za istinu i pravdu i u novim društvenim okolnostima u slobodnoj Domovini, što je za posljedicu imalo šest sudskih sporova iz radnoga odnosa koji su svi riješeni u njegovu korist te je izišao kao pobjednik. Koliko mu je stalo do istine i pravde i nastavka borbe za njih, dokaz je i ova njegova knjiga, koja svojim jasnim prikazom aktualnoga stanja u hrvatskom narodu, te svojim sugestijama i prijedlozima kako rješavati probleme, može pridonijeti izgradnji bolje budućnosti hrvatskoga društva i naše Domovine.

Božidar Nagy SJ

Mandakranta Bose, *Women in the Hindu World*. San Rafael: The Oxford Centre for Hindu Studies Mandala Publishing Series, 2023.

Hinduizam, indijski religijski, filozofski i društveni sustav teško je definirati i njegovu kompleksnost uhvatiti u nekoliko riječi. Prepun je kontradikcija i paradoksa, a možda je jedan od najvećih onaj vezan uz ženu. Naime, u hinduističkom društvu u isto vrijeme ženskost je izvor kozmičke snage, a žena je podčinjena u društvu. Odgovore na to kako je i kada došlo do toga paradoksa te pojašnjenje toga fenomena u hinduizmu i hinduističkom društvu nudi najnovija knjiga Mandakrante Bose *Women in the Hindu World* objavljena 2023. godine. Autorica je ove studije *professora emeriti*